

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อายุความในคดีแพ่งคือกำหนดเวลาที่ให้เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้อง หากพ้นกำหนดอายุความฟ้องร้องแล้ว ฝ่ายที่ถูกบังคับสิทธิเรียกร้องหรือลูกหนี้มีสิทธิปฏิเสธไม่ชำระหนี้ดังกล่าวได้ ส่วนอายุความในคดีอาญาคือกำหนดเวลาที่กำหนดให้มีการฟ้องคดี หากล่วงเลยกำหนดอายุความแล้วจะฟ้องคดีและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษไม่ได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการร่างกฎหมายเกี่ยวกับอายุความในคดีอาญา เพื่อจะฟ้องร้องผู้ที่กระทำความผิดภายในกำหนดอายุความให้ได้รับโทษตามกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายอาญา หมวด 9 ว่าด้วยอายุความมาตรา 95 บัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

- (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี
- (2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี
- (5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันหลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณาก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นกัน”

การกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญาจะมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของความผิดและอัตราโทษในข้อหาที่ต้องหาว่ากระทำความผิด โดยข้อหาที่มีระวางโทษประหารชีวิตจะมีกำหนดอายุความ 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95(1) เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 ต้องระวางโทษสูงสุดประหารชีวิตจึงมีกำหนดอายุความ 20 ปี เป็นต้น ถ้าไม่ได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด 20 ปี นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ ซึ่งอายุความ 20 ปีเป็นอายุความที่ยาวที่สุด

ของประมวลกฎหมายอาญา การกำหนดอายุความสั้นหรือยาวพิจารณาโดยใช้หลักความรุนแรงของความผิดและอัตราโทษ โดยไม่ได้พิจารณาถึงความยากง่ายของการสืบหาพยานหลักฐานและการสอบสวน แต่รูปแบบอาชญากรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบันมีลักษณะแตกต่างจากรูปแบบอาชญากรรมเดิม ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจอย่างการฉ้อโกงของผู้บริหารสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มีอายุความ 2 ปี ซึ่งจะเห็นว่ามีอาชญากรรมทางธุรกิจมากมายที่ไม่สร้างความตื่นตระหนกให้กับประชาชน เหมือนกับการฆ่าคนตาย แต่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งพยานหลักฐานเกือบทั้งหมดอยู่ที่ตัวผู้กระทำความผิดทำให้ยากต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ แต่กฎหมายกำหนดอายุความที่สั้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีจนคดีขาดอายุความ หลายคดีขาดอายุความโดยที่ไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดมารับการพิจารณาคดีในศาล

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 เป็นอายุความฟ้องคดี การนับอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 มีสองช่วง คือช่วงแรกเป็นการนับอายุความหลังการกระทำความผิดจนถึงการฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรก และช่วงหลังเกิดขึ้นหลังจากที่ฟ้องคดีแล้ว ซึ่งจะเริ่มนับอายุความเมื่อจำเลยหลบหนีจากการพิจารณาคดีของศาลตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคท้าย แต่ผลของอายุความทั้งสองช่วงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรกและวรรคท้ายเหมือนกัน คือถ้าไม่ได้ฟ้องหรือนำตัวผู้หลบหนีการพิจารณาคดีของศาลภายในกำหนดอายุความ เป็นอันล่วงเลยอายุความจะฟ้องคดีและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษไม่ได้ จากหลักการตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 จึงมีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อาศัยประโยชน์จากอายุความ โดยเมื่อมีการกระทำความผิดแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยซ่อนตัวหรือหลบหนีจากการจับกุม การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีของศาล เพื่อต้องการให้คดีล่วงเลยอายุความ ผู้ต้องหาหรือจำเลยนี้คือ “บุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม” หรือ “Fugitive from Justice”

“การหลบหนีจากความยุติธรรม” หรือ “Fleeing from Justice” เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความ เช่น ในกรณีที่มีการกระทำความผิดแล้วผู้ต้องหาหลบหนีการจับกุมหรือหลบหนีการฟ้องคดีเพื่อต้องการให้คดีล่วงเลยอายุความฟ้องร้อง หรือในกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีแล้วซึ่งมีผลให้คดีหยุดนับอายุความ ต่อมาจำเลยได้หลบหนีการพิจารณาคดีของศาล โดยอาจหลบหนีประกันหรือหลบหนีจากการกักขังภายหลังจากที่ได้ฟ้องคดีแล้วจนคดีขาดอายุความ เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ในชั้นศาล

เหตุผลเดิมที่ผู้กระทำความผิดที่หลบหนีจนคดีขาดอายุความไม่สมควรได้รับโทษจากการกระทำความผิดของตน เนื่องจากการสันนิษฐานว่าผู้กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมาน

จากการหลบหนี และผู้หนีไม่กระทำความผิดอีกให้เป็นที่รู้เห็นภายในกำหนดอายุความนี้ เพราะผู้กระทำความผิดเกรงว่าจะถูกจับไปดำเนินคดี เมื่อพ้นกำหนดอายุความจึงไม่ควรลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอีก อย่างไรก็ตามเหตุผลของข้อสันนิษฐานนี้ดูเหมือนจะเป็นเหตุผลที่ปราศจากมูลความจริง เนื่องจากในอดีตการหลบหนีต้องเข้าป่าเพื่อให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่สำหรับปัจจุบันการคมนาคมและการสื่อสารได้ก้าวหน้ากว่าเดิมมาก ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดแล้วซ่อนตัวหรือหลบหนี โดยการซ่อนตัวหรือหลบหนีอาจจะเป็นในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้ เมื่อพ้นกำหนดอายุความแล้วจึงแสดงตัวแล้วใช้ชีวิตตามปกติ และเหตุผลเดิมในการกำหนดอายุความในเรื่องพยานหลักฐานและความทรงจำต่างๆ ได้ลบเลือนไปเนื่องจากผ่านพ้นระยะเวลาของอายุความทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนและการสืบพยาน เหตุผลนี้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบันเนื่องจากการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถนำเอาการพิสูจน์ทางนิติเวชวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตรวจสอบพยานหลักฐาน รวมทั้งการนำเอาการบันทึกภาพและเสียงมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทั้งในศาลและนอกศาล จากเหตุผลดังกล่าวจึงไม่เป็นการยุติธรรมที่จะปล่อยให้ผู้กระทำความผิดพ้นอาญาไปเพราะล่วงเลยกำหนดเวลา จึงเห็นควรศึกษาถึงการนำเอาหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้ในการหลบหนีจากความยุติธรรม

นโยบายที่เหมือนกันในการกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทย สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น คืออาชญากรรมที่ร้ายแรงจะมีอายุความที่ยาวกว่าอาชญากรรมทั่วไป การกำหนดอายุความเป็นไปตามความร้ายแรงของอาชญากรรม ซึ่งอาชญากรรมที่ร้ายแรงจะมีอายุความที่ยาวกว่าอาชญากรรมทั่วไป เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น มีอายุความ 20 ปี ซึ่งอายุความยาวกว่าความผิดฐานทำให้เกิดเสียงอื้ออึง ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษมีอายุความ 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกา ความผิดฐานการก่อการร้ายที่มีผลต่อชีวิต หรือน่าจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือทำให้เกิดอันตรายสาหัสไม่มีกำหนดอายุความ ซึ่งมีอายุความยาวกว่าความผิดฐานดูหมิ่นในคดีอาญาซึ่งมีอายุความเพียง 1 ปี หรือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่น กำหนดให้ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตมีอายุความ 15 ปี ซึ่งมีอายุความยาวกว่าความผิดที่มีโทษกักขังหรือปรับสถานเบาซึ่งมีอายุความเพียง 1 ปี เป็นต้น นโยบายในเรื่องระยะเวลาที่เนิ่นนานไม่มีประโยชน์ที่จะพิจารณาคดี เนื่องจากพยานหลักฐานถือเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาคดี ถ้าปล่อยให้เวลาผ่านไปเนิ่นนานจะทำให้พยานวัตถุนั้นเสื่อมตามกาลเวลา และทำให้หมดความเชื่อถือ รวมถึงพยานบุคคลด้วย เพราะความทรงจำของพยานบุคคลย่อมเลอะเลือนไป และลดความกระตือรือร้นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการและศาล เพื่อให้การดำเนินคดีทางศาลเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด และนโยบายในเรื่องหลักอาญาวิทยา เนื่องจากลักษณะของอาชญากรรมที่

รุนแรงและสะท้อนขวัญของประชาชน จึงควรกำหนดอายุความที่ยาวหรือไม่ควรกำหนดอายุความ เพราะต้องการระยะเวลาที่นานสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และเพื่อการแก้แค้นทดแทนแก่ผู้เสียหายและแก้แค้นทดแทนแก่สังคมอีกด้วย ประกอบกับนโยบายทางอาญาที่ต้องการให้คนกลับตนเป็นคนดีคือเมื่อผู้กระทำความผิดหลบหนีแล้วจะระวังไม่ให้กระทำความผิดซ้ำภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ดังนั้น ผู้กระทำความผิดจึงได้รับโทษทางอ้อมจากการที่ต้องหลบหนีอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อผู้กระทำความผิดอยู่อย่างสงบจนกระทั่งคดีขาดอายุความ จึงเป็นการกลับตนเป็นคนดีซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกฎหมายอาญา

สำหรับนโยบายของกฎหมายอายุความของไทยยังมีจุดที่แตกต่างกับกฎหมายอายุความของสหรัฐอเมริกาในบางประการคือ การกำหนดอายุความตามกฎหมายอายุความของไทยพิจารณาเพียงความร้ายแรงของอาชญากรรม โดยแนวความคิดทางกฎหมายอายุความในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกา จะตั้งอยู่บนประเด็นพยานหลักฐานและความยากง่ายในการสอบสวนในอาชญากรรมเฉพาะเรื่อง โดยการกำหนดอายุความไม่ได้มองแค่ความร้ายแรงของการกระทำความผิดเพียงอย่างเดียว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ความผิดฐานฉ้อโกงธนาคารตาม 18 U.S.C. มาตรา 3293 มีกำหนดอายุความ 10 ปี เนื่องจากเป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ พยานหลักฐานเกือบทั้งหมดอยู่กับผู้กระทำความผิด อีกทั้งพยานหลักฐานนั้นได้ถูกทำลายลงก่อนที่จะมีการสืบสวนสอบสวนความผิดนั้นๆ การสืบสวนสอบสวนจึงทำได้ยาก ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงกำหนดให้มีอายุความนานถึง 10 ปี กับเจ้าหน้าที่ในการทำงานโดยเฉพาะการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ แต่ตามกฎหมายไทย การกำหนดอายุความพิจารณาเพียงความร้ายแรงของอาชญากรรม เช่น ความผิดฐานฉ้อโกงของผู้บริหารของสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2525 กำหนดให้มีอายุความ 2 ปี เนื่องจากกฎหมายอายุความในคดีอาญาของไทย พิจารณาแต่เรื่องความร้ายแรงของอาชญากรรม ซึ่งเห็นว่าความผิดฐานฉ้อโกงของผู้บริหารของสถาบันการเงินไม่ได้เป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และไม่ได้เป็นความผิดที่สะท้อนขวัญของประชาชนจึงกำหนดอายุความเพียง 2 ปี โดยไม่ได้พิจารณาถึงความยากง่ายในการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐาน และกฎหมายอายุความในคดีอาญาของไทยไม่ได้มีการแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกฎหมายอายุความของสหรัฐอเมริกาได้มีการแก้ไขอย่างเสมอให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยในปี 1989 สภาองเกรส ได้กำหนดให้มีอายุความที่ยาวขึ้นสำหรับการกระทำความผิดที่ร้ายแรงบางประเภท เช่น ความผิดฐานฉ้อโกงธนาคาร และการฉ้อโกงประเภทอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน และหลังจากนั้น Patriot Act ได้กำหนดอายุความ 8 ปี สำหรับความผิดฐานก่อการร้ายที่ไม่ได้มีโทษถึงชีวิต หากการกระทำความผิดดังกล่าวไม่ได้มีผล หรือน่าจะเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือ

ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุความ แต่รัฐสภาไทยไม่ได้มีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องอายุความอยู่เสมอในการกระทำคามผิดเป็นเรื่องๆ ตามความจำเป็นในการบังคับใช้กฎหมาย ด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น ด้วยเหตุผลทางการเมือง เป็นต้น เนื่องจากพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้กำหนดให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 และใช้จนถึงปัจจุบันโดยที่ไม่ได้มีการแก้ไขในเรื่องอายุความ

ในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรมเกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น จะนำหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้ในการนับอายุความ คือเมื่อมีการหลบหนีจากความยุติธรรมอายุความจะหยุดนับ และจะเริ่มนับอายุความต่อจากอายุความที่เคยหยุดนับเมื่อผู้หลบหนีมีเจตนาสุจริต เช่น ผู้หลบหนีกลับเข้ามาในเขตศาลหรือราชอาณาจักรเพื่อมาต่อสู้อดีเป็นต้น เนื่องจากแนวคิดที่ไม่ต้องการให้บุคคลใดแสวงหาประโยชน์จากอายุความจึงได้มีหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่หลบหนีจากความยุติธรรม

ประมวลกฎหมายอาญาของไทยไม่มีบทบัญญัติเรื่องการหยุดนับระยะเวลาอายุความในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม เนื่องจากผู้ที่หลบหนีจากความยุติธรรมถือว่ามีเจตนาไม่สุจริตจึงไม่สมควรได้รับการปฏิบัติเท่ากับผู้ที่ดำรงชีวิตตามปกติ แนวความคิดที่ต้องการนำการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่หลบหนีจากความยุติธรรม คือเพื่อประโยชน์ของสังคมที่ได้จากการแก้แค้นตอบแทนผู้ที่กระทำความผิดแล้วหลบหนี และจากหลักการที่บุคคลไม่ควรแสวงหาประโยชน์จากอายุความ ประกอบกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งทำให้การหลบหนีง่ายขึ้นหากกฎหมายอายุความในคดีอาญาไม่บัญญัติในเรื่องการหยุดนับระยะเวลาอายุความจะเป็นการสนับสนุนให้มีการกระทำความผิดแล้วหลบหนีการจับกุม หลบหนีการฟ้องร้อง หรือหลบหนีการพิจารณาคดีของศาลมากขึ้น จึงเห็นสมควรนำหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับบุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม เพื่อให้บุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรมนี้ได้รับการพิจารณาในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญาของไทยในกรณีการหลบหนีจากความยุติธรรม และจากการศึกษาการหลบหนีจากความยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ข้าพเจ้ามีข้อเสนอแนะให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุความในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม โดยมีหลักเกณฑ์ของการหยุดนับระยะเวลาอายุความมีดังต่อไปนี้

(1) นำมาใช้กับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดอื่นที่มีโทษทางอาญา

การหลบหนีจากความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ในทุกฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา (แม้ว่าจะเป็นความผิดลหุโทษ) หรือเรียกความผิดนี้ว่า "mala in se" ซึ่งลักษณะของอาชญากรรมชั่วร้ายในตัวของมันเอง ซึ่งจะผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรมไปในตัว เช่น ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับศาสนา หรือความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เป็นต้น เนื่องจากกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวกับความสงบสุขของคนจำนวนมาก เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นในสังคมควรมีการนำตัวผู้ที่กระทำความผิดที่หลบหนีจากความยุติธรรมมาพิจารณาในชั้นศาล เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ และการหลบหนีจากความยุติธรรมควรใช้กับความผิดอื่นที่มีโทษทางอาญาหรือเรียกความผิดนี้ว่า "mala prohibita" ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ความผิดเหล่านี้เป็นอาชญากรรม เช่น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เป็นต้น

สำหรับความผิดอื่นที่มีโทษทางอาญาเป็นการนำเอาโทษทางอาญามาใช้ เพื่อให้การบังคับโทษที่สะดวกของเจ้าหน้าที่ และบุคคลทั่วไปเกรงกลัวโทษทางอาญาที่รุนแรงจะได้ไม่กล้ากระทำความผิด เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เป็นต้น ดังนั้นควรกำหนดให้มีการนำหลักการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้กับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดอื่นที่มีโทษทางอาญา ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีจากความยุติธรรม

(2) พิจารณาจากเจตนาของผู้ต้องหาหรือจำเลย

การพิจารณาว่าเป็นการหลบหนีจากความยุติธรรมซึ่งมีผลให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุความ ต้องดูจากเจตนาของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าต้องการหลบหนีการจับกุม การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีของศาลเพื่อต้องการให้คดีขาดอายุความหรือไม่ โดยต้องดูจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป เช่น หลังการกระทำความผิดผู้ต้องหาหรือจำเลยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อไปเยี่ยมญาติ โดยไม่มีเจตนาหลบหนีจากการจับกุม การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงไม่ใช่บุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อเตรียมพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีในชั้นศาล แล้วกลับเข้าประเทศภายในกำหนดอายุความ โดยการออกนอกราชอาณาจักรและการกลับเข้ามาเป็นที่รู้เห็นของบุคคลทั่วไป จากพฤติกรรมนี้แสดงถึงเจตนาของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าได้ต้องการหลบหนีการจับกุม การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีของศาลเพื่อให้คดีขาดอายุความ

ดังนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงไม่ใช่บุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม จะเห็นได้ว่าการพิจารณาจากเจตนาของผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องดูจากพฤติการณ์เป็นรายๆ ไป

(3) ผู้หลบหนีอาจหลบหนีภายในราชอาณาจักรหรือหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรก็ได้

การหลบหนีจากความยุติธรรมที่จะมีผลให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุความผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหลบหนีในราชอาณาจักรหรือหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรก็ได้เพื่อต้องการให้คดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจซ่อนตัวหรือหลบหนีในราชอาณาจักร โดยอาจซ่อนตัวในเขตศาลหรือซ่อนตัวในประเทศรองจนกว่าคดีจะขาดอายุความ เช่น หลังจากการกระทำความผิดผู้ต้องหาหรือจำเลยย้ายภูมิลำเนาไปอยู่อีกที่ในราชอาณาจักร ไม่ติดต่อกับคนทั่วๆ ไป อาจมีการเปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนนามสกุล จากพฤติการณ์เหล่านี้แสดงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นบุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม หรือผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เช่น หลังจากการกระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรเพื่อต้องการให้คดีขาดอายุความ เมื่อคดีขาดอายุความแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนั้นผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงเป็นบุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม

(4) พนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุความ

การฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้ 2 กรณี คือ พนักงานอัยการเป็นโจทก์ โดยในวันไต่สวนมูลฟ้องให้นำตัวจำเลยหรือคุมตัวจำเลยมาศาล ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไป อีกกรณีคือราษฎรหรือผู้เสียหายเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลยและก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น เมื่อคดีมีมูลให้ศาลประทับฟ้อง ถ้ายังไม่ได้ตัวจำเลยมาให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับมา แล้วแต่ควรอย่างไรเพื่อพิจารณาต่อไป

พิจารณาได้ว่าการฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเป็นการฟ้องคดีที่ต้องมีตัวจำเลยมายังศาล ดังนั้นกรณีที่ผู้เสียหายหรือจำเลยหลบหนีจากความยุติธรรม จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่ต้องยื่นคำขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุความ

(5) การหลบหนีต้องหลบหนีหลังการกระทำความผิดและก่อนที่อายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 จะสิ้นสุดลง

การหลบหนีจากความยุติธรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งทำให้มีการหยุดนับระยะเวลาอายุ ต้องเป็นการหลบหนีหลังจากการกระทำความผิดเป็นต้นไป อาจเป็นการหลบหนีก่อนการฟ้องคดีหรือเป็นการการหลบหนีหลังการฟ้องคดีก็ได้ โดยต้องเป็นการหลบหนีก่อนที่อายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 จะสิ้นสุดลง การหลบหนีจากความยุติธรรมก่อนการฟ้องคดี คือผู้ต้องหาหลบหนีการจับกุมหรือการฟ้องคดี เพื่อต้องการให้คดีขาดอายุความฟ้องร้องตามกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรก สำหรับการหลบหนีจากความยุติธรรมหลังการฟ้องคดี ซึ่งเกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคท้ายเป็นกรณีที่ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลแล้วภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรก ซึ่งมีผลให้คดีหยุดนับอายุความ ระหว่างที่ศาลกำลังพิจารณาคดีจำเลยได้หลบหนี ซึ่งมีผลให้มีการเริ่มนับอายุความใหม่อีกครั้งตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคท้าย เช่น จำเลยอาจหนีประกันหรือหลบหนีจากการกักขัง เพื่อต้องการให้คดีขาดอายุความ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการหลบหนีจากความยุติธรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเกิดขึ้นได้หลังการกระทำความผิด โดยอาจหลบหนีก่อนการฟ้องคดีตามกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรก หรือหลบหนีหลังการฟ้องคดีระหว่างเวลาที่ศาลกำลังพิจารณาคดีตามกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคท้าย

(6) โจทก์มีภาระการพิสูจน์

ข้อเท็จจริงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีจากความยุติธรรม ซึ่งมีผลให้มีการนำเอาการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้ โจทก์มีภาระการพิสูจน์ โดยโจทก์ต้องพิสูจน์โดยมีพยานหลักฐานอย่างเพียงพอมาพิสูจน์ต่อศาล เพื่อให้ศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยคือบุคคลที่หลบหนีจากความยุติธรรม เพื่อที่จะนำเอาการหยุดนับระยะเวลาอายุความมาใช้ในการหลบหนีจากความยุติธรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลย